

HEM ANADİLİNDE HEM DE İSVEÇÇE

Çok dilli çocuklar ve gençler için dilbilgisi ve bilgi gelişimi hakkında

turkisk version

reviderad version

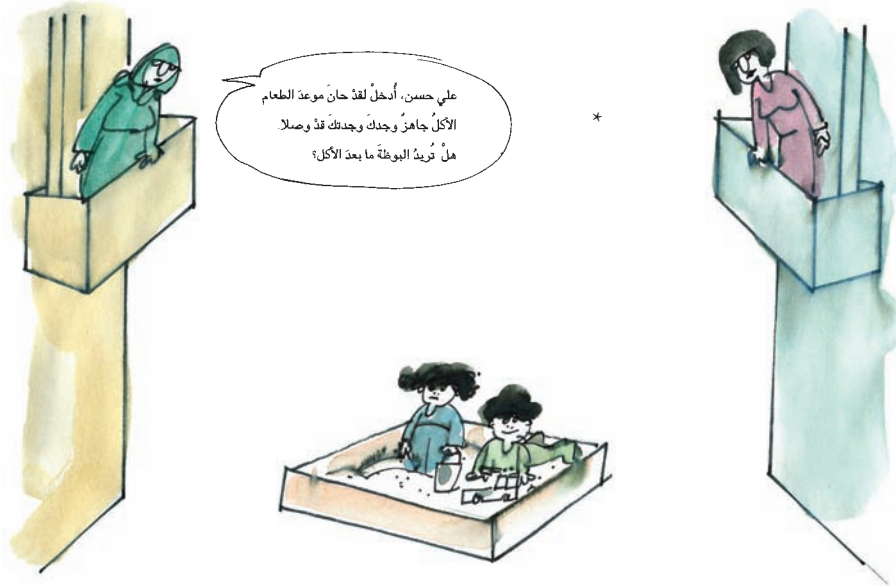
MYNDIGHETEN FÖR
SKOLUTVECKLING

Dilbilgim Gelişiyor

Kendi anadili ile konuşan çocuk birçok kelime işitir. Sözkonusu kelimelerin çoğunu tanır ve ne anlama geldiklerini bilir. Çocuk, kendilerini görmezse bile dede ve ninelerinin evde olduklarını anlar. Çocuk, kendisine dondurma verileceğini bildiği için mutlu olur. Ve çocuk, kendi anadilinde bir meydan okumanın (bir şeye davet etmenin), bir iddia ileri sürmenin ve bir soru formüle etmenin nasıl yapılabileceğini öğrenir.

Bizler bu biçimde daha çocuk iken dilbilgisi (gramer) kurallarını öğrenmiş oluruz. Çocuk, dinler, tekrar eder ve kısa sürede kendi cümlelerini kurarak kendi düşüncelerini ve dileklerini ifade eder.

Bu bilgileri, çocuk İsveççe kelimeler öğrendikten ve benzer biçimde İsveççe gramatik ifade biçimleri kurma ihtiyacı olduğu zaman, İsveççe'nin şartlarına çevirebilir.

* Ali Hasan, gel! Şimdi yemek yiyeceğiz! Yemek hazır ve dede ile nine de gelmişler. Yemekten sonra dondurma yemek ister misin?

VÄXELVIS PÅ MODERSMÅL OCH SVENSKA

Beställningsnummer U06:155

ISBN 978-91-85589-14-2

Liber Distribution, 162 89 Stockholm

Telefon 08-690 95 76

Fax 08-690 95 50

Text: Mai Beijer

Grafisk formgivning: Typisk Form designbyrå

Illustrationer: Burhan Misirli

Tryck: Intellecta Tryckindustri, Solna 2007

Myndigheten för skolutveckling 2007

www.skolutveckling.se

Birçok Dil Öğrenebiliriz

2000’li yılların İsveç’inde birçok dilde konuşuyoruz. Gittikçe artan oranda çocuk çok dilli ailelerde yetişmektedir (büyümektedir). Okulöncesi eğitim kurumları ve okullarda genellikle çocuklar ve yetişkinler birçok dil ile karşılaşmaktadırlar. Okulöncesi eğitim kurumları ve okulların, çocuk ve gençlerin çokdilli oluşlarını nasıl ele aldıkları, onların kimlik ve bilgi açısından gelişimlerinde belirleyici bir öneme sahiptir.

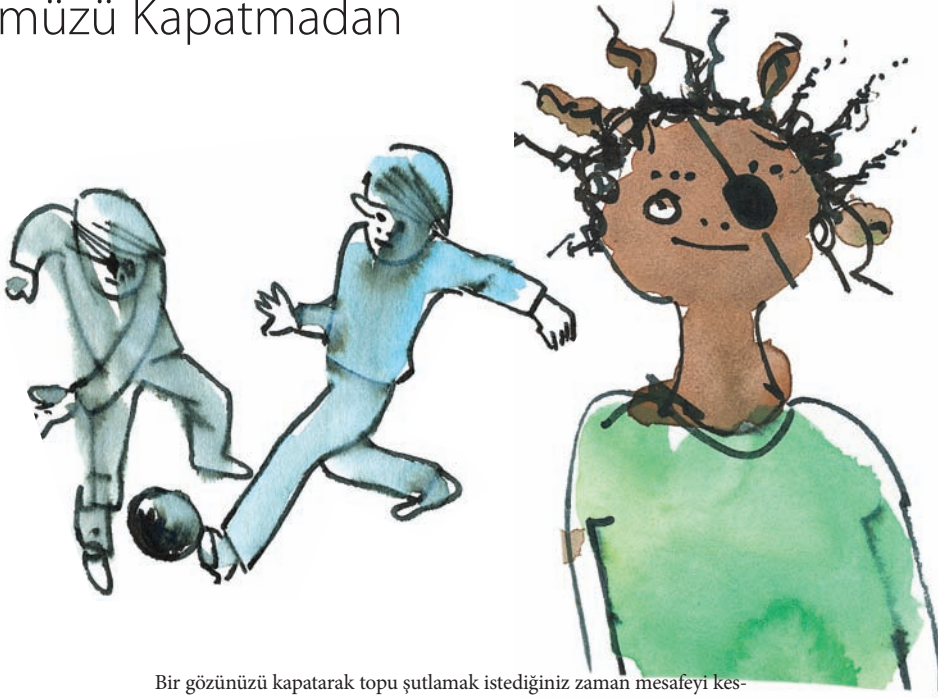
Bizler, başka bir dili kaybetme pahasına olmadan yeni bir dil öğrenebiliriz. Çok dilli öğrencilerin kendi anadillerindeki bilgi düzeyleri çoğunluğun dili olan İsveççe’de sahip oldukları bilgi düzeyi ile karşılaştırılmamalıdır. Aksine, her dil yeni bir dil doğurur! Bir dilde bir kavramı ifade eden bir kelimeyi bilmiş olmamız, yeni bir dilde sözkonusu kavramın hangi kelime ile ifade edildiğini öğrendiğimiz andan itibaren, o yeni dile aktarabiliriz. Bilinen (çok tanınmış) bir kavramı çevir-

mek ihtiyacı, bilmediğimiz bir kelime ile ifade edilmiş olan izahatları (kavramları) anlamak için yeni bilgilere ihtiyacımız olması zorunluluğu ile karşılaştırıldığı zaman, alabildiğine kolaydır. Biz yetişkinler –anababalar, öğretmenler, araştırmacılar, kamuoyu oluşturanlar ve karar vericiler- çok dilli çocukların ve öğrencilerin bilgi gelişimini bildikleri farklı diller yardımı ile geliştirmeleri için hangi olanaklara sahip oldukları hakkında belirleyici bir öneme sahibiz.

Bu broşürden amaçlanan, İsveç’te okul öncesi eğitim kurumları ve okulların, çok dilli çocukların ve gençlerin dil-bilgilerini ve yeni bilgi edinmelerini geliştirme konusunda nasıl bir destek sunmak istediklerini göstermektir. Broşürde adı geçen materyallerin nereden edinilebileceği hakkında bilgi, broşürün son sayfasındaki *linkler* ve *literatür* alt başlığı altında belirtilmiştir.

Dil aracılığı ile kültürlerimizi ve değerlerimizi ifade etmekteyiz. Dilbilgisi bize özgüven kazandırır. Dil, bilgi taşımaktadır ve başka insanlar ile karşılaşma ve iletişimin temelidir. Düşünmek, hayal etmek, soru formüle etmek ve sorun çözmek için dile ihtiyacımız vardır. *Birçok dil bilmek birçok olanak yaratır!*

Bir Gözümüzü Kapatmadan

Bir gözünüzü kapatarak topu şutlamak istediğiniz zaman mesafeyi kestirebilmek zordur. İki sağlıklı göz ile sadece çift değil aynı zamanda üç boyutlu görebiliriz.

Bu örnek çokdilli çocukların durumuna benziyor. Bildiği iki dili kullanabilmek, bilgi gelişimi için birçok boyuttan ve daha derin olanaklar sağlar. Ancak, çok dilli çocuklar için İsveç okulları her zaman öyle kolay değildir. Birçok öğrenci başarılı olmasına rağmen, hedeflenen bilgi düzeyine ulaşamayanlar da vardır. Bu durumun bir birini karşılıklı etkileyen birçok nedeni vardır. Bunlardan biri, anadil eğitimi ile anadilde eğitim son 10-15 yıl içinde bütün okul biçimlerinde azalmıştır.

Birçok belediyede okul öncesi eğitim kurumlarında anadilde destek eğitimi tamamıyla sona ermiştir. Söz konusu olan tasarruf tedbirleri pedagojik değerlendirmelere dayanmamıştır, çünkü okul öncesi eğitim kurumlarında deneyimlerinden bilinmektedir ki dil ve kimlik desteği konularında erken destek uygulamaları özellikle de küçük yaşlarda önem taşımaktadır. Ancak belediyelerin tasarruf yapmaları gerekiyordu.

Birçok belediyede anadil eğitim ve öğretimi öğleden sonra geç saatlere den düşen zamana göre okul şemasına

alınmıştır. Bu durum daha az öğrencinin anadil dersi almayı tercih etmesine yol açmaktadır. Anadil derslerinin başladığı saatlerde diğer öğretmenler ve öğrenciler okuldan gitmiş oluyorlar ve böylece okul bir bütün olarak anadil öğretmenlerinin sahip oldukları çok kültürlülük yetkinliğinden mahrum kalmış oluyor. Bu durum ise, kendisiyle birlikte çok kültürlü öğrencilerin durumu hakkında bilginin azalmasına ve İsveççe öğrenim veren öğretmenlerin bu öğrencilerin ihtiyaçlarını karışılama konusunda daha kötü önkoşullara sahip olmalarına neden olmaktadır.

Bu dönem içinde “öğrenci sağlığı ile ilgili personal”-danışmanlar, okul hemşireleri, psikologlar- alanında da yapılan tasarruflar da, farklı travmalara maruz kalmış veya İsveç’te kalıp kalmayacağı belli olmamanın yarattığı güvensizlik altında yaşayan öğrencileri özellikle ağır biçimde etkilemiştir. Birçok yerde bu durumdaki öğrenciler bilgi gelişimini sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları desteği alamamışlardır.

Okullar Daha İyi Olmak Zorundadır

Hükümet, çok dilli öğrencilerin özel ihtiyaçlarını karşılayabilmeye daha iyi olabilmeleri için belediyelere yardımcı olmak üzere ekstra kaynak sunma yönünde karar vermiştir. Zorunlu temel eğitim okullarında bütün öğrenciler, belirlenmiş bilgi düzeyi hedefine ulaşabilmeleri ve lise öğrenimine devam edebilmeleri için eşit önkoşullara sahip olma hakları vardır.

Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü (Myndigheten för skolutveckling), hükümetin talimatı ile bu ekstra kaynakların farklı destek tedbirlerinde nasıl kullanılacağı konusunda bir plan hazırlamıştır:

* Müdürlere ve diğer karar verici görevlilere çokdilliliği, kültürlerin karşılaşması hakkında tutum, ev ile okul arasında ilişki ve işbirliği konularında meslek içi eğitim olanağı sunmak.

* Farklı derslerde çokdilli öğrencilere eğitim veren İsveç’li öğretmenler, İsveççe ikinci dili olan öğrencileri eğitmede daha iyi olabilmeleri için meslek içi eğitim görmeleri.

* Anadil öğretmenlerine, farklı derslerde yardımcı eğitim sunmada daha iyi olabilmeleri ve böylece anadillerinde veya İsveççe de daha iyi eğitim verebilmeleri için meslek içi eğitim sunma.

* Belediyelere, büyük personal ihtiyacı olan okullara yardımcı personal tayin edebilmeleri için ekonomik destek vermek.

* Belediyelere, anababaların deneyimlerinden daha iyi yararlanabilmeleri ve onların kendi çocuklarının kimlik

ve bilgi gelişmelerine destek olma olanaklarını arttırmak için metodlar geliştirme amacı ile destek vermek.

* Belediyelere, zorunlu temel eğitim okulunun son yıllarında veya lise eğitimi çağında İsveç’e gelen öğrencilerin eğitim ve öğretimini geliştirmek için destek vermek.

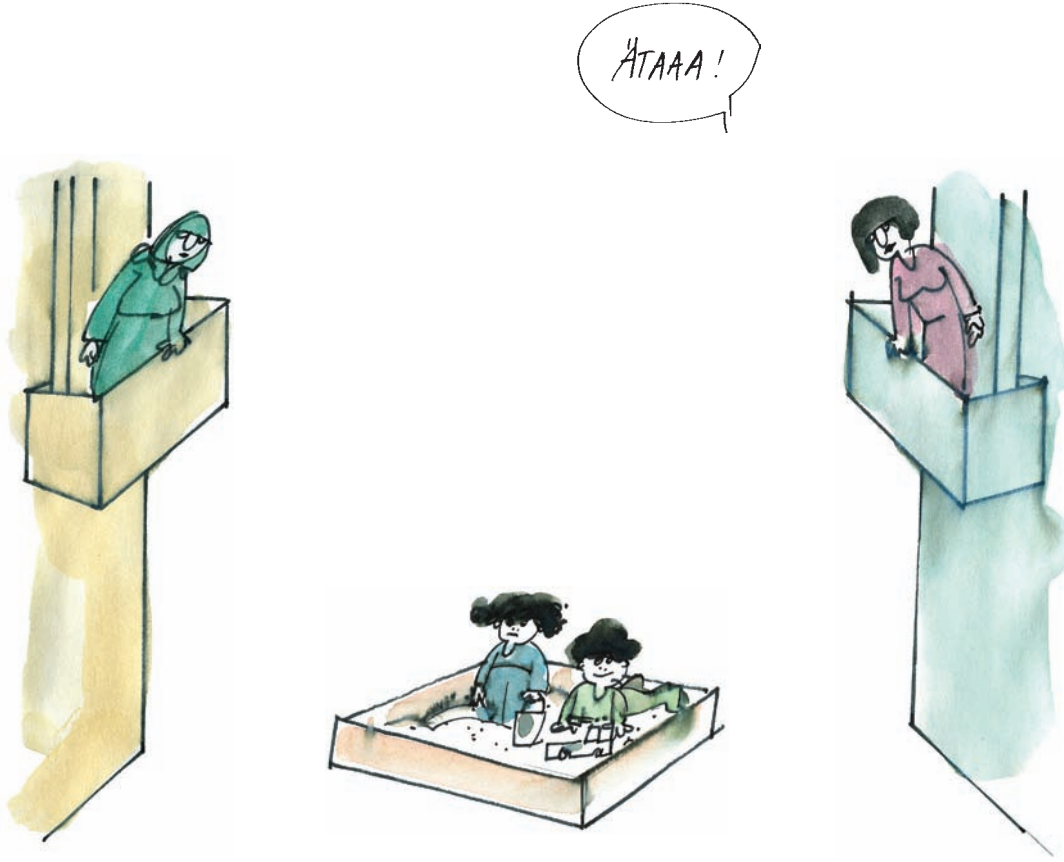
* Çok dilli öğrenciler lise öğreniminden sonra yüksek öğrenime devam etmeyi istemek ve devam edebilmek için teşvik edilecektir.

Hükümetin ayırmış olduğu bu kaynağın büyük bir bölümü, okulun amacı ile gerçek durum arasındaki mesafenin büyük olduğu yaklaşık 30 belediye tarafından kullanılacak üzere Genel Müdürlük tarafından dağıtılacaktır. Bu kaynağın nasıl kullanılacağını, ilgili belediye Genel Müdürlük ile danışarak kararlaştırır.

Anadil öğretmenlerinin meslek içi eğitimi, anababalar ile işbirliğini güçlendirme hakkındaki tedbirler, büyük yaşlarda İsveç’e gelmiş çocukların eğitim ve öğreniminin geliştirilmesi ve çok dilli öğrencilerin yüksek öğrenime devam etme hakkındaki ilgilerini arttırmak için alınan tedbirler bütün belediyeleri kapsamaktadır.

İleriki sayfalarda sözkonusu tedbirlerin gerekçeleri ayrıntılı biçimde belirtilmektedir.

Kendi Çocuğuma Hangi Dilde En İyi Biçimde Yardımcı Olabilirim?

Bu anneyi, İsveççe bilgisi sadece birkaç kelimedenden ibaret olduğu halde kendi çocuğu ile “İsveççe konuşması” için kim kandırmış? O çocuğunun iyiliğini istiyor ama, yaptığı ile çocuğunun dilbilgisi gelişimini geciktiriyor. Çocuk daha az kelime öğreniyor ve nasıl cümle kurulacağını bilmiyor. Bu durum çocuğun ilerideki bilgi gelişimini ciddi biçimde zorlaştırıyor.

Çocukları ile hangi dilde konuşmaları gerektiğini, aile içinde birden fazla dil konuşuluyor ise ne yapacaklarını bilmeyen, okul öncesi eğitim kurumunda çocuğunun anadil eğitimi alıp almaması gerektiğini ve çocuğun İsveççe dilbilgisinin gelişimini nasıl destekleyebileceklerini merak eden aileler (anababalar) bu konulardaki sorularına “İki veya Çok dillilik mi?

Çok dilli ailelere tavsiyeler” adındaki broşürde cevap bulabilirler. Bu broşür İsveççe ve 16 diğer dilde vardır ve büyük miktarda çok dilli aileler üzerinde yapılmış araştırma ve deneyime dayanmaktadır. Bu materyal Rinkeby Dil Araştırmaları Merkezi tarafından hazırlanmış ve Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde yayımlanmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Ve Çok Dilli Çocuklar

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının çalışmalarının temelini oluşturan eğitim-öğretim planında şu tesbit yer almaktadır,

”Okul Öncesi Eğitim Kurumları, anadili İsveççeden başka bir dil olan her çocuğun kendi kültürel kimliği ile hem İsveççe hem de anadili ile iletişim kurabilme yeteneğini geliştirmesini amaçlamalıdır.”

Bazı kütüphanelerde, insanın ödüş alabileceği başka dillerde de çocuk kitapları ve ses kayıtları vardır. Genel Müdürlük hangi materyallerin çok dilli faaliyet yürüten Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında ve evde sesli okumaya özellikle iyi ve uygun olduğu konusunda araştırma yürütmektedir. Bu materyaller hakkında bilgi 2006 sonbaharından itibaren Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde *Tema Modersmål* (www.modersmal.net)

Dil ve kimlik gelişimi el ele yürür. Bütün çocuklar farklı diller ile karşılaşmaktan ve farklı kültürler tanımaktan mutlu olurlar.

Kültürel kökleri İsveçten başka bir kültürde olan kız çocuğu kendi ülkesi hakkında bir anlatı (hikaye) işittiği zaman onur ve mutluluk duyar ki bu diğer çocuklar için de heyecan vericidir. *Ve sonra, çocuk bu kitabı eve götürebilir ve çocuğun anadilinde ses kaydı da bulunan hikayeyi ailece dinleyebilirler!*

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çok Dillilik Daha Fazla Olanak Yaratır

Komma till tals. Flerspråkiga barn i förskolan başlıklı materyal Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı bir yorum materyalidir. Bu materyalede Okul Öncesi Eğitim Kurumu'nun çok dilli çocukları nasıl karşılaması ve onların farklı dilbilgilerini nasıl desteklemesi gerektiği konularında düşünceler ifade edilmektedir.

Dilbilgisi Yükseltir – Çocuğun Dilbilgisi Gelişiminin Değerlendirilmesi

Çok dilli bir çocuğun İsveççe bilgisinin ne kadar olduğunu kestirmek zor olabilir. Çocuklar telafuz etmeyi kolay öğrenirler ve bu durum anababa ve öğretmenlerin çocuğun İsveççe dilbilgisi düzeyini abartmalarına neden olabilir. Çocuk şivesiz konuşur ancak gerçekten de çocuğun dilbilgisi anadili İsveççe olan aynı yaştaki çocukların İsveççe

dilbilgisi kadar gelişkin midir?

Bir diğer çocuk alabildiğine az konuşur. Evde, anababa bu durumun çocuğun anadilini iyi bilmemesinden kaynaklandığına inanabilir ancak onlar çocuğun iyi İsveççe konuştuğunu tahmin edebilirler. Okul Öncesi Eğitim Kurumu personali ise tam bunun tersini, çocuğun İsveççe bilmediğini ama anadilini iyi bildiğini sanabilirler.

Çok dilli bir çocuğun dilbilgisi gelişme sürecinin hangi düzeyinde olduğunu tespit edebilmesi sağlayan metodlar vardır. Teşhiz materyali olan *Språket lyfter, Diagnosmaterial i svenska, svenska som andraspråk och modersmål för åren före skolår 6*, başlıklı materyal yardımıyla çocuğun anadili ve İsveççe bilgisi hakkında paralel değerlendirmeler yapılabilir.

Dedeler ve Nineler Daha Aktif Bir Rol Alabilirler

Dilbilgisi, kelimeler ve gramatik bilgilerinden daha fazlasını ifade etmektedir. Bu aynı zamanda düşünceleri, değerleri, dünya görüşünü ve dil aracılığı ile aktarılan bilgileri edinebilmeyi de kapsamaktadır. Çocukların küçük

yaşlarında bilgiyi nasıl karşıladıkları onların öğrenme sürecini etkiler ve bu onlar açısından okula başladıkları zaman büyük sonuçlar ortaya çıkarır.

Dede'sinin gururu, sahip olduğu bahçesidir. O, Mina'ya bütün bahçe bakım aletve araçlarının isimlerini ve ekinlerin yeşermesi için nasıl kazılacağını, ekileceğini ve sulanacağını öğretmiş. Mina aynı zamanda dedesinden ilk filizlerin topraktan yeşermesinin zaman alacağını da öğrenmiş. Onlar, kendi aralarında insanın sabırlı olması ve teslim olmaması gerektiği hakkında konuşuyorlar. *Yetişmek zaman alır!*

Bir Masal Anlat! Bir Daha Anlat!

Çocuklar anlatı dinlemeyi severler. Birçok çocuk özellikle kendileri hakkında, onlar daha çok küçükken yaptıklarıyla ilgili, anlatı (hikaye) dinlemek isterler. Diğer önemli anlatılar anne ve babalarının çocuklukları ve çocukken yaptıkları hakkındadır. Nasıl oynadıkları ve ne gibi yaramazlıklar yaptıkları hakkında. Kısa bir süre sakın bir biçimde konuşmak, çocuğun kendisinin anlatması gün içinde meydana gelmiş olanların değerlendirilmesi için çocuk açısından iyi bir yol olabilir.

Dedelerinden ve ninelerinden onların çocuklukları hakkında anlatılar ve masallar dinlemiş olabilen çocuklar şanslıdır. Aile içinde var olan sözlü gelenekleri öğrenbilmek çocuğun kimlik gelişimi için büyük anlam taşımaktadır.

Annemin anlattıkları heyecanlı ve tehlikelidir. Ancak onlar her zaman mutlu bir son ile bitiyor!

Çocuklar aynı zamanda büyüklerin onlara okumasından hoşlanırlar. İsveç'te, her ne kadar bazı kütüphaneler satın almaya çalışsalar bile, başka dillerde büyük bir kitap yetersizliği vardır. Yine de, bazan yetişkinlerin İsveççe bir kitaptaki resimlere çocukla birlikte bakarak aynı zamanda metni hızla çevirmesi ile "anadilde okuma" sorunu çözülmektedir. Ancak, çocuklar, okunan hikayenin her gün ard arda aynı biçimde okunduğunu farketmekte çok dikkatli olabilirler. Böyle durumlarda insanın ne söylediğini (nasıl çevirmiş olduğunu) hatırlaması gerekir!

İkinci Dil İsveççe'de İyi Bilgi Sahibi Olmak

Çokdilli çocukların çoğu iyi düzeyde İsveççe dil bilgisine sahiptirler, hatta bir kısmı için en iyi bildikleri dildir. Bunun dışındakiler ise İsveççe ile ilk kez okul öncesi eğitim kurumları veya okula başladıkları zaman karşılaşmaktadırlar. İsveç okullarından edinilen deneyimlere göre, İsveç'e yeni gelmiş bir çocuğun kendi arkadaşları ile iletişim kurabilecek ve belirli ölçülerde eğitim ve öğretimi yürütebilecek düzeyde İsveççe dil bilgisine ulaşabilmeleri 1-2 yıl zaman almaktadır. İsveççe anadili olan çocuklar düzeyinde İsveççe dil bilgisine sahip olabilmek için 5-6 yıllık bir sürenin geçmesi gerekiyor. İstisnalar vardır. Kendi anadilinde iyi bilgi sahibi olan ve belki başka bir dil daha bilen yüksek düzeyde motivasyonlu çocuklar İsveççe'yi daha çabuk öğrenmektedirler. Savaş bölgelerinden gelen veya başka biçimlerde travmatik olaylara maruz kalmış çocuklar dönem dönem yeni bir şey öğrenmede daha fazla zorluk çekerler.

İsveççe'yi iyi bilmek İsveç'te okul yaşamında başarılı olmanın anahtarıdır. Lise öğrenimine ulusal bir program (bölüm) de devam edebilmek için zorunlu temel eğitim okulunun 9. sınıfında bir öğrencinin İsveççe veya İkinci

Dil Olarak İsveççe dil dersi notu en az G (Godkänd) [Orta] olmalıdır.

İsveççe bilgisini iyileştirmenin iyi bir yolu kitap okumaktır. Kütüphane görevlileri çocukların ve öğrencilerin ilgi alanlarına uygun kitaplar hakkında memnuniyetle tavsiyede bulunurlar.

SFI (Yabancılar İçin İsveççe/Svenska för invandrare) ve İkinci Dil İsveççe Ulusal Merkezi

Ulusal Merkez, Hükümetin görevlendirmesi ile çalışmaktadır. Sorumluluk alanı, okul öncesi eğitim kurumundan yetişkin yabancılar için İsveççe (SFI) çalışmalarını kapsamaktadır. Bazı önemli çalışma alanları şunlardır:

- * İkinci bir dil öğrenme anlamına gelen öğrenim süreci hakkında bilgi vermek
- * Dil ve bilgi gelişimini sağlayan çalışma biçimini desteklemek Ulusal Merkez, seminer ve konferanslar düzenlemekte, kitaplar yayınlamakta ve bireysel soruları cevaplamaktadır. Daha fazla bilgi Merkezin www.lhs.se/sfi adresindeki web sitesinde vardır.

Bilinçli Anadil Öğrenimi

İsveç Parlamentosu anadili İsveççe'den başka bir dil olan bütün öğrencilerin temel eğitim okulları ve liselerde kendi anadillerini öğrenmeleri gerektiği hakkında karar vermiştir. Bu konuda İsveç, BM Çocuk Hakları Sözleşmesini uygulamaktadır,

"Sözleşmeye taraf devletler çocuğun eğitim ve öğreniminin, çocuğun anababasına, çocuğun kendi kültürel kimliğine, kendi diline ve kendi değerlerine saygılı olmayı geliştirmeyi amaçlaması gerektiği konusunda görüş birliğindedirler..." (Sözleşmenin 29. Maddesi).

Anadil dersi isteğe bağlı olmalı ve çocuğun kendi dilinde "temel bilgilere" sahip olması gerekir. Belediyeler, zorunlu temel eğitim ve lise öğrenimi hakkındaki yönetmenliğinin tespit ettiği kurallara uygun biçimde anadil eğitimi olanağı sunmak ile yükümlüdürler. Anadil dersi hakkında ulusal düzeyde geçerli olan ve hem lise hem de yüksek öğrenim için başvuru sırasında aynı değere sahip olarak işlem görmek üzere değerlendirilen ulusal ders planları ve anadil dersi not ölçüleri vardır.

Okulda Anadil Dersi Niçin Alınmalıdır?

* Anadilde ve kökenine ait kültürler hakkında bilgi sahibi olmak hem öğrencinin yaşadığı sözkonusu çok kültürlü hem de kendi kökeninin ait olduğu toplumda katılımcı olabilmek anlamına gelen pozitif bir çok kültürlü kimliğin gelişmesinin önkoşullarını yaratır.

* Dilbilgisi iletişimin anahtarıdır. Anadilbilgisi aile ile ve başka ülkelerde yaşayan akrabalar ile yakın ilişkilere olanak sağlar. Giderek daha fazla uluslararasılaşan bir Dünya'da birçok dil bilmek hem birey açısından hem de İsveç için bir kaynak oluşturmaktadır. Eğitim ve öğrenimin amacı yetişkin yaşlarında da anadilini hem İsveç'te hem de başka ülkelerde yüksek öğrenimde ve meslek yaşamında kullanabilmesini olanaklı kılacak düzeyde anadilinde dilbilgisine sahip olmasıdır.

* Dil, bilgi edinme ve gelişiminde bir araçtır. Öğrenci, bildiği dilleri okulda kullanabilirse bu öğrencinin farklı konularda yeni bilgiler edinebilmesinin olanaklarını artırır.

Uluslararası Kütüphane

Stockholm Uluslararası Kütüphanesinde 100'den fazla dile yaklaşık 200 000 kitap vardır. Burada aynı zamanda farklı ülkelerden DVD ve video filimleri ile bütün Dünya'dan müzik içeren CD-ler vardır. Kütüphanenin web sitesini Arapça, İngilizce, Çince, Farsça, Rusça, İspanyolca ve İsveççe dillerinde izleyebilirsiniz. Stockholm Kütüphanesi kartınız varsa, Odenplan'da bulunan Uluslararası Kütüphane'den kendiniz bu kart ile kitap ödünç alabilirsiniz. Başka bir yerde oturuyorsanız, bulunduğunuz yerdeki kütüphane aracılığı ile buradan kitap siparişi yapabilirsiniz. www.internationellbiblioteket.se

Temamız Anadil www.modersmal.net

İnternet, dilbilgisini geliştirmenin ön koşullarının radikal biçimde iyileştirilmesi anlamına gelmektedir. Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün "Tema Modersmål" adındaki web sitesinde, çocukların ve öğrencilerin dilbilgilerini geliştirmek için kullanabilecekleri yazı, resim ve

sesler içeren linkleri (bağlantıları) bulmak üzere yaklaşık 30 farklı dilde yaklaşık 100 öğretmen çalışmaktadır.

Bu dillerden birçoğunda ise aynı zamanda öğretmenler, öğrenciler ve anababalar arasında iletişim için interaktif olanaklar da vardır.

Tema Modersmål MODERSMÅLETS PLATS PÅ SKOLDATANÄTET

Türkçe

winner ELECT 2003 Best Global Website Award

ENGLISH SVENSKA modersmal.skolutveckling.se/turkiska 29.16aziran.2006

- TANITIM
- ANADİLİ ÖĞRETİMİ
- YÖNETMELİKLER
- DESTEK ve DENETİM
- ÖĞRENCİLER
- ÖĞRETMENLER
- VELİLER
- KAYNAKLAR
- BAĞLANTILAR
- Yeni Sayfa (PHP)
- FORUM

Skoldatanätet

LEXIN online-sözlük

TDK Türk Dil Kurumu

ÖĞRETMENLER ODASI

DERS MALZEMESİ

Türkçe Temel Söz Vardı

TIKLAYIN

BELLEK OYUNU (MEMORY-spel)

YENİ

Kaynak: Persiska gruppen

ANIME ABC

TIKLAYIN

İYİ TATİLLER

Trevlig Sommar

İSVEÇ'in ULUSAL BAYRAMI

6 Haziran Salı

TIKLAYIN

Ve İsveç Bayrağının Günü

19 MAYIS

GENÇLİK ve SPOR BAYRAMI

PEDAGOJİK KÖŞE

Doc. Dr. [Leyla Uzun](#)

Merhaba Arkadaşlar, Bu köşede ikidilli ve çokdilli ortamlarda anadili olarak Türkçe öğretimiyle uğraşan eğitimcilere dilbilimsel ve pedagojik destek sağlamak hedeflenmektedir.

TIKLAYIN

Çocukların İlk Sözcükleri ve Erken Dönem Sözvarlığının Özellikleri YENİ

Kavram ve Sözcük Öğretimi üzerine notlar II, III, IV

TIKLAYIN [II](#)

TIKLAYIN [III](#)

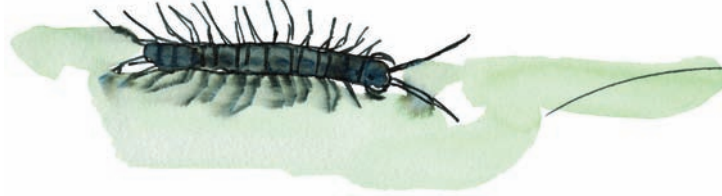
TIKLAYIN [IV](#)

Sözlü ve Yazılı Anlatım Uygulamaları -1

Sözlü ve Yazılı Anlatım Uygulamaları -2

İsveç'e Yeni Gelen Öğrenciler İngilizce Öğrenmek İstiyorlar

DO I AS A
SWEDISH MILWAUKEE
ONLY HAVE 100 FEET
IN ENGLISH?

İngilizce, İsveç okullarında "çekirdek/temel ders" olarak adlandırılan derslerden birisidir. Bu durum, öğrencinin lise öğreniminin ulusal programlarından birisinde öğrenime devam edebilmesi için 9. sınıfta İngilizce başarı notunun en az G (Orta) olması gerektiği anlamına gelmektedir. Öğrenciler 1. veya 2. sınıftan itibaren İngilizce dersi görmeye başlıyorlar. Anadili İngilizce olmayan öğrenciler arasında bir uluslararası karşılaştırmaya göre İsveç'li öğrencilerin İngilizce dilbilgisi düzeyi zirvede yer almaktadır.

Büyük yaşlarda İsveç'te okula başlayan çocukların İngilizce dilbilgileri olabilir. Bunlardan bazılarının anadili İngilizce olabilir, bazılarının ise öğrenim dili veya diğer bir kısmı ise informal yollarla İngilizce öğrenmiş olabilirler ama aynı zamanda başka bir kesim ise hiçbir biçimde İngilizce dilbilgisi ile karşılaşmamış olabilir. İsveç'e yeni gelmiş çocukların çok büyük bir bölümü İngilizce öğrenme konusunda motivasyon sahibidirler. Bu durum, özellikle de İsveç'te kalabileceklerinden emin olmayan çocuklarda daha fazladır.

İngilizce "baştan beri okuma" imkanı olmamış öğrencilerin de okuma hakkı olan zorunlu bir derstir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu İngilizce ve İsveççe derslerini paralel olarak görme kapasitesine sahiptirler. Hatta, bazı durumlarda sözkonusu iki dil öğrenim sürecinde birbirlerini desteklerler, örneğin öğrenci İsveççe'nin gramatik yapısını İngilizce'den tanıyabilir veya İsveççe kelimeler İngilizce kelimelere benzeyebilir.

Tüm bunlara rağmen okul yönetimi, yeni gelen öğrenci için en iyisinin İsveççe öğrenme sürecinde İngilizce

dersleri görmemesi olduğuna karar verirse, bu kararın çocuğun anababası ile danışılarak verilmesi gerekir. Böyle bir durumda öğrenci ve anababa, ortaya çıkan boşluğun öğrencinin lise öğrenimine devam edebilme olanaklarını nasıl etkileyebileceği hakkında net bilgi sahibi olmalıdırlar.

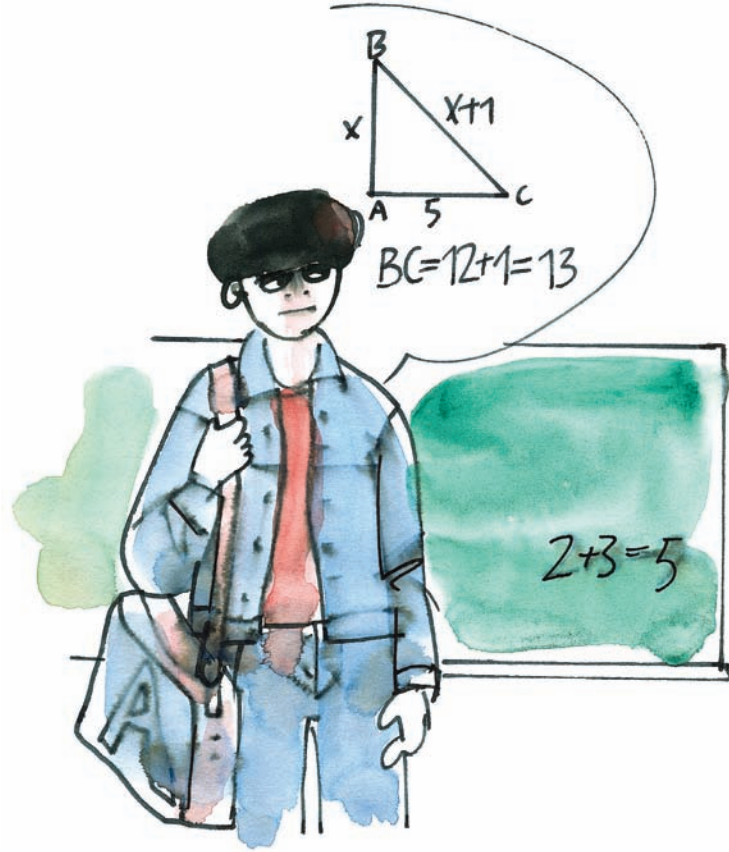
2006-2007 Döneminde Yeni Olanaklar

* 2006-2007 öğrenim yılında Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü başka derslerin anadilde eğitimi olanağı ve aynı zamanda bu dersleri anadilde verecek öğretmenlerin ders öğretmenliği yetkinliklerini arttırmak için meslek içi eğitim olanağı sunan okullara teşvik yardımı vermektedir.

* Çokdilli öğrencilerin büyük çoğunluğu bundan sonra da derslerinin önemli bölümünü İsveççe almaya devam edeceklerdir. Bundan dolayı da, Genel Müdürlük aynı zamanda İsveççe konuşan (İsveç'li) ders öğretmenlerinin mesleki yetkinliklerini arttıracak meslek içi eğitim sunmak için belediyeleri teşvik etmektedir. Bu yatırımdan amaçlanan sözkonusu ders öğretmenlerinin kendi eğitim ve öğretimlerini İsveççe ikinci dili olan öğrencilerin önkoşullarına daha uygun bir biçimde geliştirmelerini sağlamaktır.

* İsveç'li bir bin ayaklı olarak İngilizcede sadece yüz ayağım mı var?

Öğrencinin Matematikte Mevcut Bilgisi Üzerine İnşa Edin

Temel derslerden bir diğeri matematiktir. İsveç'e yeni gelen birçok çocuk iyi düzeyde matematik bilgisine sahiptir ancak özellikle de temel eğitimin son yılları ve lise öğrenimi yaşlarında İsveç'te okula başlayan çocukların bu okullarda kullanılan matematik kitaplarındaki metinleri anlayabilecek ve matematik problemlerini nasıl çözdüklerini İsveççe izah edebilecek (anlatabilecek) düzeyde İsveççe dilbilgisine sahip olabilmeleri için birkaç yılın geçmesi gerekir.

Bugün, hazırlık sınıfı veya liselerin yabancı öğrenciler için hazırlık kurslarında (IVIK) öğrenim gören yeni gelmiş çocukların çoğunluğu tüm bu süre içinde matematik dersi almamaktadırlar. Bazan onlara İsveççe dilbilgisi gerektirmeyen sadece rakamlardan oluşan kolay (çocuksu!) ders verilmektedir. Diğer bazı öğrenciler ise İsveç

sınıflarındaki matematik derslerinde, verilen eğitimi öğrenebilme olanağına sahip olamadan, sadece oturmakta dırlar. Bu öğrencilerin yanlış anlaşılımları öyle sık gerçekleşmeyen bir durum değil ve birçok durumda onlar aynı zamanda İsveççe öğrenme isteklerini de kaybediyorlar.

Bu öğrencilerin matematik bilgilerini geliştirebilmeleri için, İsveççe öğrenmelerine paralel olarak kendi ana dillerinde veya daha önceki eğitim-öğretim dillerinde matematik dersi almaya devam etmeleri belirleyici bir öneme sahiptir.

İsveççeden başka bir dilde eğitim-öğretim için hiçbir formel engel yoktur ve bu biçimdeki bir eğitim hakkında verilecek başarı notu İsveççe verilen diğer eğitimlerde kullanılan başarı notları ile aynı geçerliliğe sahiptir.

Çocuğumun Durumu Nasıldır? Birbirimize Yardımcı Olabilir miyiz? Nasıl Oldu?

Okul Öncesi Eğitim Kurumunda Veli Görüşmesi

Okul Öncesi Eğitim Kurumu anababayı (veliyi) çocuğın gelişimi, arkadaşları ile ilişkilerinin durumu ve dil ve bilgi gelişiminde ulaşılmış olduğu düzey hakkında bilgilendirmek üzere görüşmeye çağırır. Anababalar, Okul Öncesi Eğitim Kurumunun çok dilli çocuğın çift yönlü kimlik ve dil gelişimini desteklemek için nasıl çalıştığı hakkında bilgi alma hakkına sahiptir. Okul Öncesi Eğitim Kurumu personali ailenin dil gelişimini evde nasıl destekleyebileceğini tasvir edebilir.

Zorunlu Temel Eğitim Okulunda Gelişme Düzeyi Görüşmesi

Okul, her yarıyıl döneminde öğrenciyi ve anababayı gelişme düzeyi görüşmesine çağırarak zorundadır. Bu görüşmeden amaçlanan şunlardır:

- ❖ Öğrencinin ve anababanın, öğrencinin öğrenmesi gerekenleri öğrenip öğrenmediği nelerin kolay ve zor olduğu konularında bilgi almak. Bu görüşmede aynı zamanda öğrencinin okuldaki diğer durumları, arkadaşları, yetişkinler ve diğer gruplar ile ilişkilerinin nasıl olduğu konuları da ele alınmalıdır.
- ❖ Okulun, çocuğın bilgi gelişimine ana babaların deneyimleri ve olanakları ile yardımcı olmalarını sağlaması. Anababanın aktif katılımı onlara okulun alması gereken zorunlu tedbirler hakkında talepte bulunma olanağını yaratır.
- ❖ Öğretmen, öğrenci ve anababa arasında, öğrencinin neyi öğrenmesi ve bir sonraki görüşmeye kadar neye çalışması ve okul tarafından hangi tedbirlerin gündemde olduğu konularında görüş birliğinin sağlanması. Evde bu

çalışmaya katkının hangi biçimde olması gerektiği konusunda anlaşma yapılabilir.

Bireysel Gelişme Planları (IPU)

Gelişim düzeyi görüşmesinde, öğretmen tarafından öğrenci ve anababa ile birlikte bir bireysel gelişme planı, IPU, hazırlanmalıdır.

- ❖ Yeni bir IPU nün hazırlanacağı bir sonraki görüşmeye kadar öğrencinin ulaşması gereken sınırlı miktarda öğrenme hedefleri IPU de yer almalıdır.
- ❖ Küçük çocuklar için hazırlanacak IPU de okuma, yazma ve sayma gibi temel bilgi ve becerilerin öncelikle yer alması gerekir. Çocuğın yaşı ilerledikçe farklı derslerdeki bilgi gelişimi düzeyine yoğunluk verilir.

Bu gelişim planları yardımı ile her öğrencinin bilgi gelişim düzeyi hem ev hem de okul tarafından sürekli biçimde izlenebilir. Üzerinde görüş birliğine varılmış olan tedbirlerden amaçlanan daha fazla öğrencinin okulun bilgi düzeyi hedeflerini ulaşabilmesini sağlamaktır.

Daha fazla bilgi aşağıdaki broşürde bulunur:
Allmänna råd och kommentarer – Den individuella utvecklingsplanen.

Tercüman Kullanma Hakkı

Eğer öğretmen İsveççe anlaşamıyorsa, okul tarafından bu görüşmelere Tercüman sağlanması zorunludur. Okul ev ile ilişkilerinde öğrenci asla tercüman olarak kullanılmamalıdır.

Başarı Notu ve Yazılı Değerlendirme

Zorunlu Temel Eğitim Okulları ve Liseler için geçerli eğitim-öğrenim planlarında öğretmenin nasıl karne notu vereceği hakkında kurallar mevcuttur. Öğrencinin bir dersten alacağı başarı notu için hangi bilgi düzeyine ulaşmış olması gerektiği hakkında ulusal düzeyde geçerli kriterler (ölçüler) hazırlanmıştır.

Zorunlu Temel Eğitim Okullarında başarı notları için şu tanımlar kullanılır:

- * Godkänd [Orta] (G)
- * Vål godkänd [İyi] (VG)
- * Mycket väl godkänd [Pekiyi] (MVG)

Temel eğitim okulu için tespit edilmiş bilgi düzeyi hedefine ulaşamamış öğrenci, ilgili derslerdeki bilgi düzeyini gösteren yazılı bir değerlendirme notu alma hakkına sahiptir. Bu değerlendirme notunda okulun bu konuda hangi destek tedbirlerini kararlaştırdığı da yer almalıdır.

* Lise öğreniminde aynı zamanda yukarıdaki notlara ek olarak Icke godkänd [Başarısız] (IG) notu da kullanılmaktadır.

Linkler (Bağlantılar) ve Literatür

Okulları Geliştirme Genel Müdürlüğü'nin web sitesi www.skolutveckling.se de yer alan linkler.

MÅNGFALD OCH LIKVÄRDIGHET (ÇOĞULCULUK VE EŞİT DEĞERE SAHİP OLMAK)

Bu başlık altında aşağıda belirtilenlerin de aralarında bulunduğu linkler yer almaktadır:

Nyanlända

İsveç'e yeni gelmiş çocuk ve gençler ile çalışan okullar ve diğer kişi ve kurumlar için bir kaynak.

Idéskola för mångfald

Çoğulculuk (çok kültürlülük) sorunları ile başarılı bir çalışmanın nasıl yürütülebileceği hakkında düşünce geliştirmek isteyen okul öncesi eğitim kurumları ve okullar arasında bir ilişki ağıdır.

Regeringsuppdrag

Genel Müdürlüğün, 2006-2007 dönemi için Daha İyi Sonuç ve Daha Az Farklılık – çoğulculuk hakkında çalışma planı adındaki çoğulculuk planı linki gibi konular yer almaktadır.

Utvecklingsdialoger

Örneğin, ayrılan kaynaktan 2006-2007 döneminde diyaloglar biçiminde destek alan 30 civarında Belediye'nin listesi yer almaktadır.

Tema Modersmål (Temamız Anadil)

Çocuk Bakım Kurumları ve Okullarda çalışan herkes için bir kaynaktır. Şu konuları kapsamaktadır: 30 civarında dil için "dil odası", eğitim hakkında temel bilgiler, haber-

ler, tartışmalar, araştırma raporlarına ulaşım linkleri, kurslara ve konferanslara davetiyeler vb. Aynı zamanda şu linkler (bağlantılar) yer almaktadır:

Lexin – Online Sözlük (Arnavutça, Arapça, Boşnakça, İngilizce, Fince, Yunanca, Hırvatça, Sırpça, İspanyolca, Türkçe ile İsveççe kelimeler, ses kayıtlı telafuz biçimi)

Lexin – Bild [Resimler] yaklaşık 1700 isim içermektedir (resimli, yazılı ve İsveççe telafuzu ses kayıtlı, bir çok dile çevirisi devam etmektedir.)

Lexin – Film 370 fiil içermektedir (İsveççe sessiz kısa film parçaları)

KUNSKAP OCH BEDÖMNING

Bu başlık altında, aşağıda isimleri yazılı olanların da bulunduğu web siteleri yer almaktadır:

Bedömning och betyg

Individuella utvecklingsplaner

Läs och skriv

Matematik, naturvetenskap och teknik

Skolbibliotek

Språk

BÖCKER OCH BROSCHYRER (KİTAPLAR VE BROŞÜRLER) Aşağıda belirtilen raporlar ve broşürler www.skolutveckling.se/publikationer adresinden okunabilir, yüklenilebilir veya satın alınabilir.

Två språk eller flera? Råd till flerspråkiga familjer

(28 sayfa) İsveççe ile Arnavutça, Arapça, Boşnakça, İngilizce, Fince, Kurmancice, Romani Arli ve Lovaraca, Farsça, Polonyaca, Rusça, Somalice, İspanyolca, Tigrinyaca, Taylanca ve Türkçe dillerinde vardır. Bu broşürde anababalar kendi

ailesi içinde kullanılan dillere karşı nasıl davranması gerektiği ve kendi çocuğunun dil ve bilgi gelişimini nasıl destekleyebileceği hakkındaki sorulara cevaplar yer almaktadır.

Komma till tals flerspråkiga barn i förskolan,

2004 (Küçük formatta, 60 sayfa). Bu materyal ile amaçlanan, küçük çocukların çokdilliliğinin nasıl desteklenebileceği ve teşvik edilebileceği hakkında bilgi düzeyini arttırmaktır.

Vid sidan av eller mitt i? 2005 (70 sayfa) İsveç'e büyük

yaşlarda gelmiş çocuklar ile başarılı çalışma hakkında faktörleri tespit etmiş ve kendi çalışması ile ilgili düşünme ve değerlendirmeye devam etmek için soruları öne çıkaran belediyeler ve okullar için hazırlanmıştır.

MATERIAL FRÅN SKOLVERKET

Bu materyal www.skolverket.se adresinden okunabilir, yüklenebilir veya satın alınabilir.

KURSPLANER OCH BETYGSKRITERIER I GRUND- OCH GYMNASIESKOLAN

Flera språk – fler möjligheter, 2002 (304 sayfa).

Hükümetin görevlendirmesi ile Okullar Genel Müdürlüğü okul öncesi eğitim kurumlarında anadilde destek eğitimi ve anadil dersi eğitiminin durumunu tespit etti. Bu raporun aynı zamanda şu başlıklarda ekleri de vardır: Attityder till modersmålsundervisning och integration, Översikt över svensk forskning om modersmålsundervisning, Tre decenniers modersmål – om modersmålsstödet i förskolan 1970–2000.

Flera språk – fler möjligheter, 2003 (16 sayfa).

Yukarıda belirtilen raporun kısaltılmış biçimidir. İngilizce olarak da vardır.

Språket lyfter – lärarhandledning, 2002 (27 sayfa). 6. sınıftan önceki yıllar için İsveççe, İkinci Dil İsveççe ve Anadil dersleri hakkında teşhis materyali.

Språket lyfter – observationsschema, 2002 (3 sayfa). Hangi dil için olursa olsun kullanılabilir.

Allmänna råd och kommentarer Den Individuella utvecklingsplanen, 2005. Okullar Genel Müdürlüğü'nün bütün öğrenciler için bireysel gelişme planı hazırlanması çalışması hakkında tavsiyeleri ve yorumları.

İsveç'in Çok Dilli Kişilere İhtiyacı Vardır

Çok dil bilmek daha fazla olanak yaratır!

Dil aracılığı ile kültürlerimizi ve değerlerimizi ifade ederiz. Dilbilgisi bize özgüven duygusu verir. Dil, bilgi taşıyıcısıdır ve diğer insanlar ile karşılaşabilmenin temelini oluşturur. Düşünebilmek, hayal edebilmek, soru formüle etmek ve problem çözebilmek için dilbilgisine ihtiyacımız vardır.

MYNDIGHETEN FÖR
SKOLUTVECKLING